

Toetsing Wet natuurbescherming

Zonneveld Schaapsdijk te Ermelo

Toetsing Wet natuurbescherming

Zonneveld Schaapsdijk te Ermelo

Definitief

Opdrachtgever
Solarcentury

Opdrachtnemer
Eelerwoude
Achterstraat 11
4101 BB Culemborg
0345-727019
culemborg@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: P8688.25
Datum: 21-10-2019 (AANGEVULD
MAART 2020)

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen. De informatie mag niet zonder toestemming worden verstrekt of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	5
1.1	Aanleiding	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	8
3	NATUURWETGEVING EN -BELEID	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Bescherming van soorten	9
3.3	Bescherming van gebieden	9
3.4	Bescherming van houtopstanden	11
3.5	Gelders Natuurnetwerk	12
4	METHODE.....	14
4.1	Bureauonderzoek	14
4.2	Terreinbezoek	14
5	BESCHERMDE SOORTEN	16
5.1	Planten	16
5.2	Zoogdieren	16
5.2.1	Vleermuizen	16
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	19
5.3	Vogels	20
5.4	Reptielen	21
5.5	Amfibieën	22
5.6	Vissen	23
5.7	Ongewervelden	24
6	CONCLUSIE.....	25
6.1	Bescherming soorten	25
6.1.1	Andere soorten waarvoor vrijstellingen zijn opgesteld	25
6.1.2	Rekening houden met (weide)vogels	25
6.1.3	Wees alert op rugstreeppad	25
6.1.4	Bevorderen ontwikkeling waterlopen	26
6.2	Bescherming gebieden	26
6.3	Bescherming houtopstanden	26
6.4	Gelders Natuurnetwerk	26
6.5	Uitvoerbaarheid van de plannen	26
6.6	Geldigheid onderzoek	26
	LITERATUURLIJST	28
	BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER NATUURWETGEVING	29

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Solarcentury is voornemens een zonneveld te realiseren op percelen met een totale oppervlakte van circa 8,5 hectare. Het plangebied ligt ter hoogte van de Schaapsdijk te Ermelo, in de gemeente Ermelo, provincie Gelderland (Figuur 1 & Figuur 2).

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Figuur 1. Ligging van het geplande zonneveld aan de Schaapsdijk te Ermelo (roze kader). Bron kaart: Esri, 2019

Figuur 2. Begrenzing van de locatie waarbinnen het zonnenveld wordt gerealiseerd (rode lijn) en de locatie van het aansluitpunt (groene lijn). Bron kaart: Solarcentury, 2019

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit verschillende landbouwpercelen en wordt omgeven door landbouwgebieden met verspreid boerderijen, bedrijven en woningen. De Schaapsdijk vormt de grens aan de westzijde, aan de noordzijde staan enkele schuren en een weide voor hobby vee bij woonhuizen. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan landbouwpercelen met aan de zuidzijde een planten kwekerij met waterbassin.

De landbouwpercelen binnen de grenzen van het plangebied bestaan uit maïsvelden (westzijde) en graslanden (oostzijde), verdeeld over meerdere percelen die worden gescheiden door watergangen. Een van deze watergangen betreft het Schaapsbeekje aan de noordzijde van het plangebied (Figuur 3).

Aan de zuidzijde van het plangebied staan enkele bomen, overige begroeiing in de vorm van struiken of bomen ontbreekt. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig, ook ontbreekt verlichting.

Figuur 3. Boven (pagina 7) links het Schaapsbeekje, rechts het maïsveld. Onder (pagina 8) links een overzicht vanaf de zuidelijke punt van het gebied over het bestaande naastgelegen grasland met een van de (solitaire) bomen. Rechts de dagkoekoeksbloem nabij een watergang en een overzicht op de kwekerij vanaf de Schaapsdijk.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

In het plangebied wordt een zonnenveld gerealiseerd voor het produceren van zonne-energie, met een maximale grootte van circa 8 hectare.

Het voornemen is de zonnepanelen te plaatsen op stellages. De zonnepanelen worden op de stellingen gemonteerd, waarschijnlijk in een zuid-opstelling. Tussen de rijen stellingen is ruimte voor de afwatering en hier zal zonlicht de bodem bereiken. Onder de zonnepanelen zal kruidenrijke vegetatie groeien. Bij de landschappelijke inpassing wordt uitgegaan van al voorkomende structuren, zoals sloten, struweel en bestaande bomen. Getracht wordt bestaande begroeiing indien mogelijk te handhaven. De watergangen tussen de percelen blijven behouden.

Rondom het zonnenveld komt een groen-buffer om de zichtbaarheid van het zonnenveld vanaf de openbare weg te verkleinen. Deze groenbuffer zal bestaan uit verschillende soorten. Welke soorten worden toegepast en de precieze invulling is nog niet bekend. In het plangebied wordt geen verlichting geplaatst.

3

NATUURWETGEVING EN -BELEID

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag en alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime andere soorten. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien dit niet mogelijk blijkt, is het nodig om na te gaan of een ontheffing kan worden verkregen. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De bescherming van soorten is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden

instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

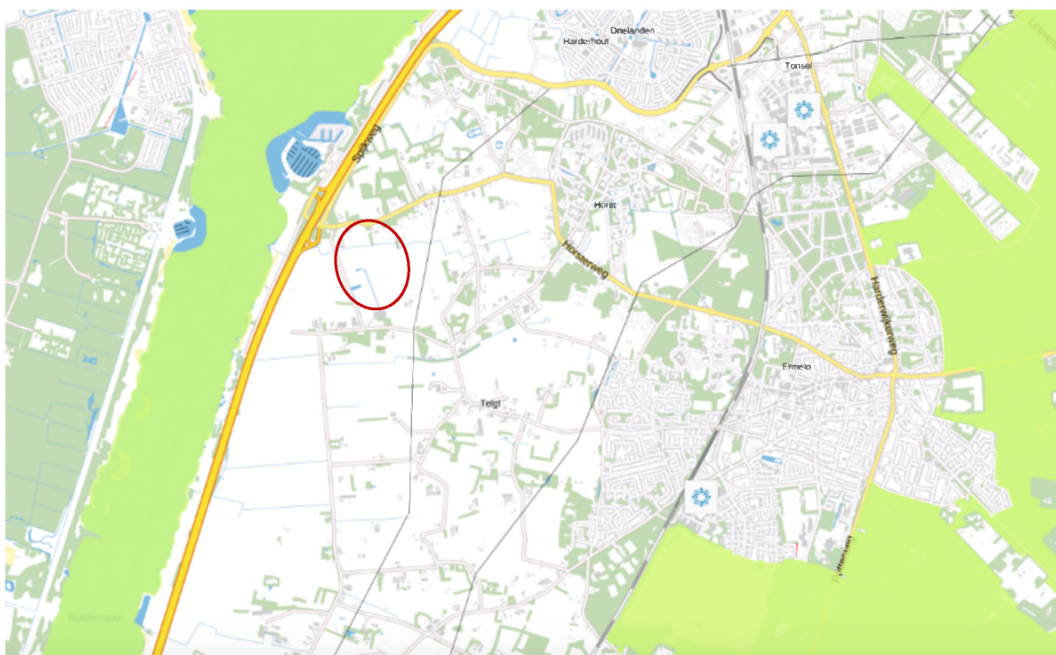
Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het gebied Veluwerandmeren, circa 0,5 kilometer ten westen van het plangebied, daarnaast ligt het Natura2000 gebied Veluwe op ca. 3,5 km ten oosten (Figuur 4). Door de geplande inrichting, realiseren van een zonnenveld, is geen reden om aan te nemen dat met de aanwezigheid (gebruiksfase) er kans is op een belemmering van de kernopgaven van Natura 2000-gebieden, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt voor de gebruiksfase daarom niet noodzakelijk geacht.

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 500 meter afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Door de aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de invulling van het tussenliggend gebied en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS berekening geeft de uitstoot en depositie van stikstof weer als gevolg van de werkzaamheden, en te bepalen wat de gevolgen daarvan zijn op het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Gezien de nieuwe functie van het plangebied als zonnenveld wordt een toename van stikstofdepositie in de gebruiksfase niet verwacht. De uitstoot gedurende de werkzaamheden (aanlegfase) zijn nader bepaald met behulp van Aeries. De rekenmodule geeft dat er geen rekenresultaten zijn hoger dan 0,00 mol/ha/jr. Er is derhalve geen vergunning noodzakelijk.

Figuur 4. Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van het nabij gelegen Natura 2000-gebied Veluwezoom (groene arcering). Bron: provincie Gelderland, 2019

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om: houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom:

- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;

- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

Ten behoeve van het zonneveld zullen hooguit enkele bomen of bosschages worden gekapt. Deze maken geen onderdeel uit van een rij van meer dan 20 bomen of een oppervlakte van 10 are of meer. De bescherming van houtopstanden is daardoor niet van toepassing.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

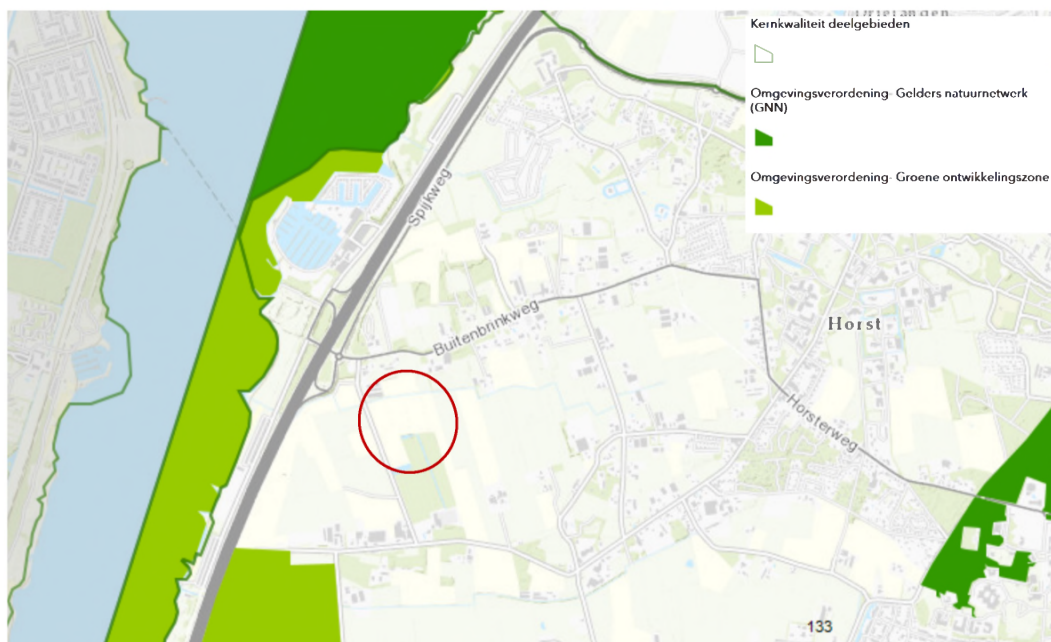
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN).

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het GNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN (Figuur 5). Het plangebied ligt op circa 500 meter van het dichtstbijzijnde GNN-gebied. Doordat GNN gebieden geen externe werking kennen, kunnen met de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN gebied worden uitgesloten en wordt een nadere toetsing aan het GNN-beleid niet noodzakelijk geacht.

Figuur 5. Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk. Bron: Provincie Gelderland, 2019

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is indien beschikbaar gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie;

- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door Jessica Marchal uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 23 mei 2019 bij 19°C, droog, licht bewolkte hemel en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

Kader – ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

De percelen in het plangebied zijn in gebruik als maïs- en graslanden. De bomen langs de randen bestaan uit ratelpopulier en zwarte els. Op en langs de randen van de percelen en op het talud van watergangen zijn algemene planten aangetroffen als akkerdistel, paardenbloem, grote brandnetel, middelste teunisbloem, fluitenkruid, dagkoekoeksbloem, heermoes, hondsdrif en smalle weegbree. Het betreffen allen algemene soorten die kenmerkend zijn voor een voedselrijke en/of verstoorde bodem. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aanwezige terreintypen, de functie en het beheer van de landbouwpercelen kunnen beschermde plantensoorten ook worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten op beschermde plantensoorten. Een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis is voornamelijk boom bewonend en ruige dwergvleermuis bewoont zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig waar gebouwbewonende soorten gebruik van kunnen maken voor hun verblijfplaats.

Binnen het plangebied zijn enkele bomen aanwezig, bestaande uit populier en zwarte els. In een zwarte els zijn enkele kleine holten aanwezig. Door de beperkte dikte van de boom en de beperkte hoogte van de holten (circa 2 meter), is de holte niet geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. In de overige bomen zijn geen geschikte holten en kieren aangetroffen.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, vooral rond de bestaande bomen en watergangen. Het maïsveld is, met name wanneer de maïs is gegroeid, matig geschikt als foerageergebied. Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige elementen zoals houtsingels of bomenrijen om zich langs te verplaatsen. Deze zijn niet in het plangebied aanwezig.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Door de afwezigheid van bebouwing kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten worden uitgesloten. In de bomen binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende soorten aanwezig.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is geen sprake van essentieel foerageergebied gezien de ligging in een groot, open landbouwgebied en het ontbreken van grote(re) open wateren of groenstructuren die veel insecten aantrekken. Daarnaast blijven de aanwezige watergangen behouden. Ook na de realisatie van het zonneveld kan het gebied nog worden gebruikt als foerageergebied, met name doordat met de landschappelijke inpassing groen(structuren) worden toegevoegd.

Er is binnen de grenzen van het plangebied geen sprake van een (essentiële) vliegroute die groengebieden verbindt en er zijn voldoende alternatieven groenstructuren aanwezig waar vleermuizen gebruik van kunnen maken voor hun vliegroute, zoals de bomenrij langs Schaapsdijk, Buitenbrinkweg of Zeeweg.

Er geen sprake van aantasten of verdwijnen van verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroute. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn ondermeer de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: konijn, haas, ree, vos, mol en diverse algemene muizen. Deze soorten kunnen van het plangebied gebruik maken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast kunnen een aantal van deze soorten het plangebied gebruiken als migratieroute. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en behoren tot het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van ontheffingsplicht opgesteld.

Kleine marterachtigen, wezel, bunzing en hermelijn, zijn in provincie Gelderland niet (meer) vrijgesteld van de ontheffingsplicht. In het plangebied ontbreken dekkingmogelijkheden zoals groenstructuren die tot de grond reiken, dichte begroeiing en hoog grasland. Ook ontbreken geschikte verblijfolocaties zoals houtstapels en dergelijke waar kleine marterachtigen gebruik van kunnen maken. Wel kunnen die soorten van de bestaande watergangen met de begroeiing op het talud gebruik maken om te foerageren of om zich te verplaatsen tussen foerageergebieden. Mogelijk dat deze soorten voor verblijfplaatsen gebruik maken van de boerderijen in de directe omgeving van het plangebied.

Voor andere beschermde soorten, zoals eekhoorn, das, boommarter en steenmarter ontbreken essentiële functies als verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied. Zo zijn binnen de grenzen van het plangebied geen oude, open schuren aangetroffen waar steenmarter gebruik van kan maken. Ook ontbreken bomen met holten voor verblijfplaatsen van steen- of boommarter en nestlocaties van eekhoorn, en zijn burchten van das afwezig. Mogelijk dat voor enkele soorten het plangebied wel onderdeel uitmaakt als leefgebied, zoals foerageergebied voor steenmarter of das, die een verblijfplaats hebben buiten de grenzen van het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. In de nieuwe situatie kunnen algemene grondgebonden zoogdieren wederom van het plangebied gebruik maken. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Voor kleine marterachtigen biedt het plangebied matig geschikt leefgebied. Zo ontbreken potentiële verblijfolocaties en kunnen essentiële functies worden uitgesloten. Wel kunnen soorten sporadisch het plangebied kruisen tijdens het foerageren. Nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Voor beschermde grondgebonden zoogdieren, zoals boommarter en das, ontbreken essentiële functies in het plangebied als verblijfplaatsen (burchten) en essentieel foerageergebied. Mogelijk dat soorten het plangebied doorkruisen wanneer wordt gevoerageerd vanuit verblijfplaatsen die buiten het plangebied zijn gelegen. Gezien de functie van het plangebied, de matige geschiktheid als foerageergebied door de vrij strakke

maisteelt en de aanwezige alternatieven graslanden alsmede maispercelen in de omgeving, betreft het plangebied geen essentieel foerageergebied. Door de landschappelijke inpassing van het zonneveld, het behouden van de watergangen en doordat hekwerk afwezig blijft, blijft het plangebied ook na de realisatie van het zonneveld toegankelijk en geschikt voor soorten als das om in en langs de randen te foerageren. Nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid kan worden gemaakt tussen broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten. Vogels met jaarrond beschermde nesten, komen elk jaar terug bij hun nest. Dit nest mag ook niet buiten het broedseizoen worden verwijderd.

Broedvogels

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor vogels van het open veld. Kievit is in het plangebied waargenomen en andere soorten van het open veld, zoals scholekster en graspieper, worden ook verwacht. Andere broedvogels, die mogelijk gebruik maken van het plangebied, zijn: ekster, houtduif, holenduif, koolmees, merel, pimpelmees en putter.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruik maken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. Soorten met een jaarrond beschermd nest buiten het plangebied kunnen wel van het plangebied gebruik maken als onderdeel van hun foerageergebied zoals buizerd of kerkuil.

Vaste rust- en verblijflocaaties van huismussen en gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. Als nestlocatie wordt gebruik gemaakt van bebouwing; zij kruipen met name onder dakpannen, achter goten en onder nokpannen. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig waar huismussen en gierzwaluwen gebruik van kunnen maken voor hun nestlocatie.

Effecten en ontheffing

Broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Deze verbodsbepalingen worden kunnen in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te

voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast. Daarbij dient er, wanneer de vogel klaar is met broeden en de jongen het nest hebben verlaten, ook rekening te worden gehouden met jongen die nog in het gebied kunnen voorkomen. Dit is met name van toepassing bij de weidevogels.

Met het realiseren van het zonneveld worden het plangebied en de omliggende weilanden ongeschikt tot zeer beperkt geschikt als leefgebied (nestlocatie) voor weidevogels als kievit. Weidevogels prefereren uitzicht om zo vijanden als roofvogels te detecteren, het zonneveld neemt dit weg. Nesten van weidevogels als kievit zijn niet jaarrond beschermd. Het herinrichten van de weilanden waar de vogels broeden én de weilanden met broedparen rondom het plangebied, is op basis daarvan mogelijk, mits dit buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk. Houd rekening met de start van de uitvoeringsperiode zodat broedende vogels niet worden verstoord en hun nest (broedsel/jongen) verlaten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Door het ontbreken van bebouwing en hoge, dikke bomen binnen de grenzen van het plangebied, kunnen verblijfplaatsen van vogels, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn, worden uitgesloten. Ook ontbreekt bebouwing waar soorten als huismus en gierzwaluw gebruik van kunnen maken voor hun nestlocatie. Het plangebied kan door deze soorten, met nesten in de omgeving, wel worden gebruikt als foerageergebied. Door voldoende geschikt alternatief foerageergebied en de omvorming van het plangebied tot zonneveld waarbij deze geschikt blijft als foerageergebied, is er geen sprake van een essentieel foerageergebied dat verloren gaat. Nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor vogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

Conclusie: bij de aanvang van, en tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels en de jongen die nog in het gebied kunnen voorkomen. Verstoring van broedende weidevogels in de omliggende percelen moet ook worden voorkomen. Daarnaast is de zorgplicht te allen tijde van kracht.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, als ringslang, zandhagedis en levendbarende hagedis zijn gebonden aan specifieke terreinen. Geschikt biotoop voor levendbarende hagedis en zandhagedis, bestaande uit open zandstukken, heideterreinen en venranden, ontbreekt

binnen de grenzen van het plangebied. De watergangen zouden door ringslang kunnen worden gebruikt als foerageergebied. Al zijn in de directe omgeving meerdere watergangen en kleine bosschages aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied.

Voortplantingslocaties; er zijn geen blad- of composthopen aangetroffen waar ringslang gebruik van kan maken voor de afzet van eieren.

Effecten en ontheffing

Beschermde reptielen kunnen op basis van aanwezig biotoop in worden uitgesloten, met uitzondering van ringslang welke gebruik kan maken van de aanwezige waterlopen. Echter, het plangebied maakt geen onderdeel uit van de functionele leefomgeving van de soort. Zo zijn geen (mogelijke) voortplantingslocaties voor ringslang aangetroffen en is geen sprake van essentieel foerageergebied voor ringslang. Daarnaast blijft het plangebied ook na de inrichting als zonneveld geschikt voor ringslang om te foerageren. Negatieve effecten op reptielen zijn op basis daarvan niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. De aanwezige watergangen in het plangebied kunnen worden gebruikt als voortplantingslocatie. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en behoren tot het beschermingsregime “andere soorten”. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling van ontheffingplicht opgesteld.

Andere beschermde amfibieën als rugstreeppad en heikikker zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en geschikt habitat is niet tot nauwelijks aanwezig. De rugstreeppad prefereert een goed vergraafbare bodem. Ook zijn geen sporen als ondiepe, geïsoleerde waterplassen waargenomen waar de rugstreeppad gebruik van kan maken voor de afzet van eierensnoeren. Voor heikikker is het plangebied niet tot nauwelijks geschikt als leefgebied. De soort prefereert landschapstypen als heide, laag- en hoogveen en half natuurlijk grasland en wordt niet tot nauwelijks aangetroffen in de intensief onderhouden grasland percelen, zoals aanwezig in het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt en tijdelijk verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Gezien de nieuwe functie als zonneveld en het behoud van de waterlopen zal het plangebied ook na de inrichting geschikt zijn voor amfibieën als leefgebied.

In het plangebied is geen habitat aanwezig waar beschermde amfibieënsoorten gebruik van kunnen maken. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Echter, met het vergraven van het plangebied kunnen rugstreeppadden worden aangetrokken. De rugstreeppad betreft een mobiele soort die wordt aangetrokken door open gebieden met goed vergraafbare bodem. In de voortplantingsperiode van rugstreeppad, welke is van april tot en met juli, wordt aanbevolen alert te zijn op aanwezigheid van rugstreeppad om vestiging van de soort voor of tijdens de werkzaamheden te voorkomen (Kennisdokument Rugstreeppad, 2017).

Vestiging van de soort kan worden voorkomen door:

- Het voorkomen van ondiepe waterplassen op het bouwterrein waar rugstreeppadden eiersnoeren in kan leggen.
- Vergraven terrein niet voor langere tijd open en ongebruikt laten liggen. Rugstreeppadden kunnen deze in gebruik gaan nemen. Indien dit wel noodzakelijk is kan deze, of delen ervan, worden omheind.
- Zandhopen/zandbulten afdekken of omheinen zodat deze ontoegankelijk worden voor rugstreeppadden.

Indien een rugstreeppad wordt aangetroffen, neem dan direct contact op met een ecooloog. Indien de soort zich (nog) niet heeft gevestigd, mag de ecooloog als ter zake kundige het dier verplaatsen naar geschikt, alternatief terrein.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk. Doordat de werkzaamheden rugstreeppadden kunnen aantrekken, wordt aanbevolen alert te zijn op rugstreeppadden in de actieve periode van de soort.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

De watergangen in het plangebied bieden geschikt habitat voor algemene vissoorten zoals tiendoornige stekelbaars. Door het grotendeels ontbreken, dan wel door de beperkte aanwezigheid, van een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie, zijn de watergangen matig geschikt als habitat voor de beschermde grote modderkruiper.

Effecten en ontheffing

Er worden geen werkzaamheden aan de watergangen uitgevoerd. Hierdoor zijn effecten op aanwezige vissoorten uitgesloten. Als meerwaarde voor het plangebied kan worden ingezet op het stimuleren van een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie om de watergangen meer geschikt te maken voor vissoorten als grote modderkruiper. Ook andere soorten als insecten en dagvlinders profiteren hiervan. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk. Aanbevolen wordt om

de vegetatieontwikkeling van de watergangen te stimuleren zodat deze meer geschikt worden voor vissen. Ook andere soortgroepen kunnen meeprofiteren van goed ontwikkelde watervegetatie.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen, goed ontwikkelde watergangen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Het plangebied biedt ongeschikt habitat voor beschermde ongewervelden. Ook blijven de watergangen behouden. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6

CONCLUSIE

Op basis van deze quickscan worden de onderstaande samenvattende conclusies getrokken.

6.1 Bescherming soorten

6.1.1 Andere soorten waarvoor vrijstellingen zijn opgesteld

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele beschermde soorten die vallen onder het beschermingsregime “andere soorten” en waarvoor in de provincie Gelderland vrijstellingen zijn opgesteld van de ontheffingsplicht. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er geen leefgebied verloren gaat en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling indien het een ruimtelijke ontwikkeling betreft. Nader onderzoek naar beschermde soorten of een ontheffing Wet natuurbescherming is daarom niet noodzakelijk.

6.1.2 Rekening houden met (weide)vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van vogels met jaarrond beschermde nesten verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ mogen worden uitgevoerd. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Men dient daarom alert te zijn op eventueel aanwezige broedende vogels. Dit geldt ook voor broedende (weide)vogels op percelen rondom het plangebied. De werkzaamheden mogen er niet toe leiden dat deze broedende vogels worden verstoord en hun nest (broedsel/jongen) verlaten.

6.1.3 Wees alert op rugstreeppad

De rugstreeppad is een mobiele soort die aangetrokken wordt door open gebieden met goed vergraafbare bodem. De werkzaamheden kunnen deze soort daarom aantrekken. In de voortplantingsperiode van rugstreeppad, van april tot en met juli, wordt aanbevolen alert te zijn op aanwezigheid van rugstreeppad om vestiging van de soort voor of tijdens de werkzaamheden te voorkomen. (zie § 5.5 voor maatregelen).

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

Indien een rugstreeppad wordt aangetroffen, neem dan direct contact op met een ecooloog. Indien de soort zich (nog) niet heeft gevestigd, mag een ecooloog als ter zake kundige het dier verplaatsen naar geschikt, alternatief terrein.

6.1.4 Bevorderen ontwikkeling waterlopen

Door het grotendeels ontbreken van een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie is het plangebied matig geschikt als habitat voor grote modderkruiper. Als meerwaarde voor het plangebied wordt aanbevolen in te zetten op het stimuleren van de ontwikkeling van een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie om de watergangen meer geschikt te maken voor vissoorten als grote modderkruiper. Ook andere soorten profiteren hiervan mee.

6.2 Bescherming gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.3 Bescherming houtopstanden

In het plangebied worden hooguit enkele bomen gekapt. De bescherming van houtopstanden is niet van toepassing.

6.4 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied en omliggend gebied maakt geen onderdeel uit van het GNN. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Mits rekening wordt gehouden met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten en natuurbeleid aan de orde. In het plangebied zijn geen beschermde natuurwaarden aangetroffen. Verwacht wordt dat met de voorgenomen ontwikkeling juist geschikter biotoop ontstaat voor met name de algemene grondgebonden zoogdieren, landbiotoop voor amfibieën en foerageergebied voor vleermuizen. Keerzijde van de inrichting is wel dat het plangebied en omliggende weilanden ongeschikt raken voor weidevogels. Vanuit de eisen van de Wet natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

6.6 Geldigheid onderzoek

De bevoegde gezagen hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen algemeen voorkomende soorten, de overige beschermde soorten van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

LITERATUURLIJST

- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12*. Naturalis Biodiversity Centre & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004). *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdierverseniging, Arnhem.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels, - Nederlandse fauna 5*. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.
- Weeda, R., Westra, C., Westra, E. J., & Westra, T. (1985-1994). *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties 1 t/m 5*. Amsterdam, Nederland: IVN in samenw. met de Vara en de VEWIN.

Provincie Gelderland - Beschermde gebieden:

- <http:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=cf084cb64bd349298e6f69a3d0937400>
- <http:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc>

Soortinformatie: - www.zoogdierverseniging.nl
 - www.ravon.nl
 - www.sovon.nl
 - www.verspredingsatlas.nl

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER NATUURWETGEVING

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

- 1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

- 2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd².

- 3. Beschermingsregime andere soorten**

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd. De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten'). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- Een vrijstelling geldt;
- Er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- Een ontheffing is verkregen.

² De brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaat- sen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplanting- plaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 6. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. De afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. De ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat

van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*).

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).

2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort".
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".
- **Beschermingsregime Overige soorten:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermmen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Programmatistische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatistische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatistische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

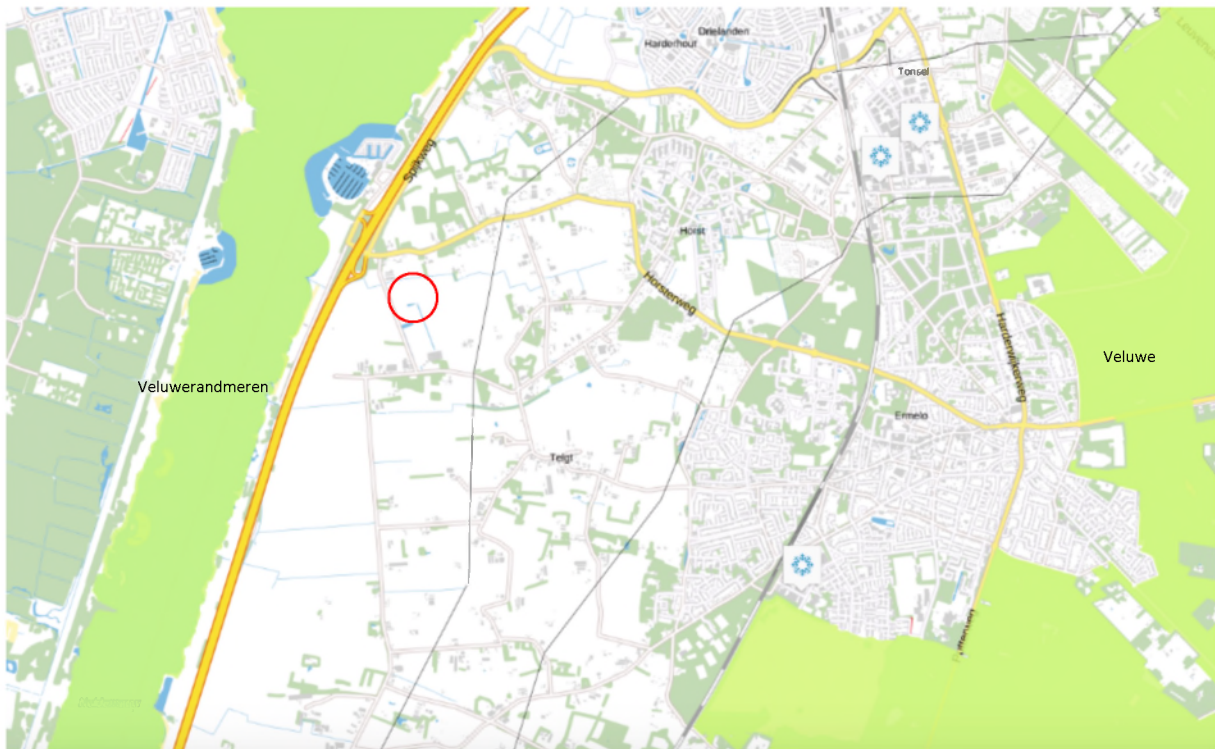
AERIUS berekening bouwphase

Zonnepark Schaapsdijk Ermelo

Projectnummer: 8688.25
Datum: 21-10-2019

Door Solarcentury wordt op een agrarisch perceel een zonnepark gerealiseerd van ca. 7,5 MW.

Voor de bouw van dit zonnepark worden mobiele werktuigen en zwaar- en middelzwaar vrachtverkeer ingezet. Deze mobiele werktuigen en vrachtverkeer stoten stikstof uit. De stikstofdepositie die hierdoor ontstaat, kan negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden. De locatie ligt op circa 0,5 km van het Natura-2000 gebied Veluwerandmeren. Dit gebied is niet stikstofgevoelig. De afstand tot het Natura 2000-gebied Veluwe met daarin stikstofgevoelige habitattypen bedraagt ca. 3,5 km.

Figuur 1, ligging plangebied ten opzichte van Natura2000

Methode

Om de hoeveelheid stikstofdepositie op de aangewezen habitattypen en leefgebieden van aangewezen soorten (de instandhoudingsdoelen) te berekenen, wordt gebruik gemaakt van AERIUS Calculator.

De in te voeren parameters zijn bepaald aan de hand van het ingeschatte aantal benodigde vrachtwagens voor de aan- en afvoer van materiaal en een schatting van het soort mobiele werktuig en haar geschatte draaiuren (zie tabel 1). De aantallen zijn door Solarcentury aangeleverd op basis van ervaring met projecten elders. De bouw zal ongeveer 2 maanden duren. Het bouwjaar van de machines is vanaf 2015 en jonger.

Tabel 1: Geschatte inzet van vrachtverkeer en mobiele werktuigen

<u>Transporten</u>	<u>aantal</u>
Aanvoer materiaal	52
Afvoer afval	12

<u>In te zetten machines</u>	<u>kW</u>	<u>Mobielwerktuig in AERIUS</u>	<u>kW</u>	<u>Aantal machines</u>	<u>Uren per week</u>	<u>Aantal weken</u>	<u>Uren totaal project</u>
Tractor+dumper	64	Dumper	75	1	40	1	40
Ramming machines	60	Buldozer	60	2	40	3	240
Grote verreiker (distributie)	75	Graaf- laadcombinaties	80	1	30	6	180
Graafmachine (mini graver) 5t	30	Graafmachines	60	1	40	3	120
Graafmachine (sloot uitgraven) 15t	74	Graafmachines	100	1	24	1	24
Gators	40	Compacttrekkers	40	1	20	6	120

De aan- en afvoerroute van materiaal is vanaf de A28 naar de Schaapsdijk, via de Buitenbrinkweg. Zie de aan- en afvoerroute (rode lijn) in figuur 1. Voor de transporten wordt 1 wagen gezien als twee rijbewegingen (heen- en terugweg). Het aantal rijbewegingen wordt vervolgens in AERIUS ingevuld als het rijbewegingen per jaar.

Figuur 2, toegangsroute (rood) A28 – Schaapsdijk

Uitkomsten

Met AERIUS calculator, versie september 2019 is de stikstofdepositie berekend van de bouw van het zonnepark. Uit de berekening volgt wat de stikstofbelasting is, elk jaar weer. Dat dit een tijdelijk project is, kan in deze versie van AERIUS niet worden aangegeven. Daarom zal de belasting feitelijk lager zijn, dan volgt uit de berekening. Het resultaat van de berekening is: “Er zijn geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/hectare/jaar” (zie figuur 2). Het rekenmodel rekent tot 0,0049 mol uit. De stikstofdepositie is in dit geval minder dan 0,005 mol/hectare/jaar is (0,0049 mol en minder geeft het rekenmodel aan als niet hoger dan 0,00 mol) en je dan kan spreken over een niet significante stikstofdepositie. Dit betekent dat het gebruik van machines en inzet van vrachtwagens geen invloed heeft op de instandhoudingsdoelen van N2000-gebieden.

Figuur 3, Resultaat Aeriusberekening

Conclusie

De aanleg van het zonnepark aan de Schaapsdijk heeft een niet significante, minder dan 0,005 mol/ha/jaar, stikstofdepositie tot gevolg. Geconcludeerd kan worden dat een vergunning Wet natuurbescherming, onderdeel stikstof niet aan de orde is voor Zonnepark Schaapsdijk in Ermelo